

confiscation as a measure criminal law under the current criminal legislation of Ukraine. Responding to commit criminal offenses carried out by administration of the CC of Ukraine criminal means. These are divided into two types: criminal liability in its various forms and other means of criminal law response that is not criminal liability. Introduction to the Criminal Code of Ukraine legislator century. Art. 96-1 and 96-2, which refers to special confiscation legislator clarified the position regarding the legal nature of the special confiscation. He acknowledged its criminal legal action that is outside criminal liability and this is probably true except for the name of this form of criminal law response. The purpose of the special system of confiscation measures to prevent crime is, firstly, prevent continuation in the future one way or another entity crime (at least prevention of repeat offenses); secondly, the restoration of social justice by, inter alia, the removal of a person guilty of a crime, money, property, other assets that were the subject of a criminal offense or who converted to any property (in other words, income from property, of offenses by); thirdly, redress or remedy damage caused by owner (rightful holder). So today criminal procedural decision on the special confiscation, and the issue of providing compensation for property damage caused by the lawful holder, received the necessary material (criminal law) framework, which is enshrined in section XIV of the General Part of the Criminal Code of Ukraine «Other activities criminal law». Thus for the first time in Ukraine at the legislative level given a formal definition of special confiscation, which is compulsory uncompensated seizure by the court to state ownership of money, valuables and other property subject to the crime in cases provided for in the Special Part of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: Criminal Code, criminal law, special confiscation of property crime, wines, set criminal law.

Стаття надійшла 29 вересня 2014 року

УДК 343.35(477)

**Ю. А. Комісарчук,
С. В. Якімова**

ПІДКУП ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Обґрунтовано, що, останні зміни до кримінального законодавства України, дозволили належно уніфікувати поняття підкупу як кримінально караного діяння. Акцентується на дискусійних аспектах відображення підкупу як корупційного правопорушення у нормах Кримінального кодексу України й, зокрема, у зв'язку з непослідовністю викладу форм підкупу в окремих диспозиціях кримінально-правових норм; некоректним формулюванням назви статей

щодо підкупу службової особи юридичної особи публічного права; проблемними питаннями правозастосовної практики.

Ключові слова: підкуп, диспозиція, законодавча дефініція, кримінальне законодавство.

Постановка проблеми. Підкуп є найбільш типовою й поширеною формою корупційної поведінки в Україні, зокрема не лише у публічному, але й приватному секторах економіки й управління, що істотно перешкоджає Україні на шляху до європейської інтеграції, розбудови соціальної правової держави, формування оновленого громадянського суспільства. Відтак українське суспільство вимагає від держави негайного втілення нових, набагато ефективніших механізмів протидії та запобігання підкупу. Невід’ємною та важливою складовою цього є кримінально-правові засоби, де важливу роль виконують кримінально-правові норми і, зокрема, їх диспозиції. У чинному кримінальному законодавстві України немає чіткого термінологічного визначення поняття підкупу (наприклад, у примітках до відповідних статей (статті) чи в окремій диспозиції кримінально-правової норми). У Кримінальному кодексі України (далі – КК) містяться статті, нормами яких встановлена кримінальна відповідальність за підкуп службової особи юридичної особи публічного права, службової особи юридичної особи приватного права, особи, яка надає публічні послуги, працівника підприємства, установи чи організації. Форми підкупу, в межах однієї статті, викладені у різних її частинах. За такого підходу актуалізується потреба коректності викладу відповідних диспозицій кримінально-правових норм, що полегшує практику застосування антикорупційних норм кримінального закону України. Отже, уточнення змісту поняття «підкуп» у кримінальному законодавстві України сприяє удосконаленню практики його застосування, а також формуванню ефективніших кримінально-правових засобів протидії цьому виду корупційного правопорушення.

Стан дослідження. Дослідження кримінально-правових аспектів підкупу розпочато нещодавно, у зв’язку з імплементацією стандартів базових антикорупційних конвенцій у кримінальне законодавство України. Відтак, досі це питання на науковому рівні висвітлено не було. Натомість окремі проблемні питання щодо практики застосування антикорупційних кримінально-правових норм, зокрема за якими передбачається кримінальна відповідальність за підкуп, частково розглядалися у таких публікаціях: П. П. Андрушко «Реформа українського антикорупційного законодавства у світлі міжнародно-правових зобов’язань України»

(2012 р.); А. В. Савченко, О. В. Кришевич «Злочини у сфері службової діяльності, пов'язані з наданням професійних послуг. Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України» (2012 р.); М. І. Хавронюк «Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» (2011 р.) тощо. У згаданих, а також низці інших наукових працях, загалом акцентовано на юридичному аналізі відповідних складів злочинів, якими передбачається кримінальна відповідальність за підкуп. Водночас, розмаїття форм підкупу, відмінності у правовому статусі суб'єктів, які допускають його вчинення, а також наявність у Кримінальному кодексі України різних статей, якими передбачається кримінальна відповідальність за підкуп, висувають нагальну потребу системного аналізу відповідних норм вітчизняного кримінального законодавства.

Метою статі є удосконалення кримінально-правових засобів запобігання та протидії підкупу й, зокрема, з огляду на коректність викладу, відповідних диспозицій кримінально-правих норм.

Виклад основних положень. «Nullum crimen sine lege» («немає злочину без вказівки на це в законі») – цей найважливіший цивілізаційний принцип розповсюджується й на підкуп як кримінально каране корупційне правопорушення. Як уже зазначалося, встановлення кримінальної відповідальності за підкуп пов'язане з імплементацією у кримінальне законодавство України норм Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією Ради Європи, Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, а також Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією Ради Європи. Однак, як зауважують сучасні дослідники, така імплементація здійснена не повністю [1, с. 23], а інколи й ускладнює практику застосування відповідних антикорупційних норм кримінального законодавства України. До того ж і сам процес правотворчості часто супроводжується спонтанним і безсистемним реформуванням окремих норм КК, що призводить до повторів, колізій та суперечностей у законодавчих дефініціях [2, с. 301]. Як наслідок, порушується принцип законності, який, як зазначає В. М. Попович, «вимагає не лише верховенства закону над усіма іншими правовими актами, а й чіткості, однозначного розуміння усіх термінів і термінологічних конструкцій у Кримінальному кодексі України» [3, с. 28] задля ефективного вирішення завдань охорони правопорядку й запобігання злочинам.

Юридичний термін – це слово або словосполучення, що охоплює поняття правової сфери суспільного життя і сформульоване в

юридичній літературі (нормативно-правових актах, юридичних словниках, довідниках, енциклопедіях тощо). У такому разі він вважається кодифікованим і є еталоном для застосування в усіх нормативно-правових актах, діловій документації, усній правовій комунікації [4, с. 634]. На підставі цього Р. Бержерон рекомендує особливо зауважувати на однозначність термінів та назви закону. При цьому неприйнятно, щоб у назві закону вбачався один предмет правого регулювання, а у його змісті – інший [5, с. 47–48].

Зокрема, відповідно до чинного КК термін «підкуп» уживається у назві ст. ст. 354, 368-3, 368-4, 370 КК. Зіставляючи відповідні норми кримінального законодавства України зі ст. ст. 368, 369 КК, доцільно зауважити на непослідовності законодавця щодо відображення підкупу у кримінальному законодавстві України. Відтак у диспозиціях ст.ст. 368, 369 КК України вказано на різні форми підкупу службової особи юридичної особи публічного права, проте, по-перше, відповідні форми підкупу службової особи юридичної особи публічного права містяться у двох різних статтях КК (на відміну від аналогічних положень кримінального законодавства щодо інших спеціальних суб'єктів кримінальної відповідальності за підкуп); по-друге, у цих статей термін «підкуп» не використовується. Отже, для однозначного використання юридичної термінології й, зокрема, у назві відповідних статей Особливої частини КК, пропонується ст. ст. 368, 369 КК України об'єднати, сконструювавши відтак одну статтю «Підкуп службової особи юридичної особи публічного права».

Юридичні терміни, що застосовується для позначення одного і того ж явища у різних галузях права та в межах однієї галузі права, мають бути однаковими, рівнозначними за змістом. Натомість для трактування різних явищ повинні застосовуватися різні терміни [6, с. 512]. Коректне використання юридичних термінів за обсягом і змістом є важливою умовою ефективного сприйняття норм закону, зокрема й кримінального. У цьому контексті заслуговує схвалення законодавча ініціатива, що реалізувалася у Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» від 13 травня 2014 року [7]. Адже, як уже неодноразово зазначалося у наукових публікаціях, зокрема й нами, існує нагальна потреба розширення законодавчої дефініції кримінально-правового поняття «підкуп», а відтак – доповнення диспозицій ч. 3 ст. 368-3 КК та ч. 3 368-4 КК такими фор-

мами підкупу, як «прийняття обіцянки або пропозиції неправомірної вигоди»; ч. 1 ст. 368-3 КК, ч. 3 ст. 368-4 КК та ч. 1 ст. 369 КК – «обіцянка неправомірної вигоди» [8, с. 302], а також запровадження кримінальної відповідальності за підкуп працівника недержавного підприємства, установи чи організації [9, с. 445–446]. Отже, з об'єктивної сторони підкуп як кримінально каране діяння може виражатися бодай у одній із таких альтернативних форм:

1) прийняття пропозиції неправомірної вигоди спеціальним суб'єктом кримінальної відповідальності за підкуп;

2) прийняття обіцянки неправомірної вигоди спеціальним суб'єктом кримінальної відповідальності за підкуп;

3) одержання неправомірної вигоди спеціальним суб'єктом кримінальної відповідальності за підкуп для себе або для третьої особи;

4) пропозиція спеціальному суб'єкту кримінальної відповідальності за підкуп надати йому (їй) або третій особі неправомірну вигоду;

5) обіцянка спеціальному суб'єкту кримінальної відповідальності за підкуп надати йому (їй) або третій особі неправомірну вигоду;

6) надання неправомірної вигоди суб'єкту кримінальної відповідальності або третій особі неправомірної вигоди;

7) прохання спеціального суб'єкта кримінальної відповідальності за підкуп надати неправомірну вигоду для себе чи третьої особи [7].

Одним із кваліфікованих видів підкупу є вчинення відповідних дій, поєднаних із вимаганням (ч. 4 ст. 354 КК, ч. 3 ст. 368 КК, ч. 3 ст. 368-3 КК, ч. 4 ст. 368-4 КК).

Водночас наведені діяння можна вважати підкупом лише за умови, якщо спеціальний суб'єкт (в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду або в інтересах третьої особи) вчинить будь-яку дію чи утримається від її вчинення з використанням наданої йому (їй) влади або службового становища чи повноважень або ж становища, яке особа займає на підприємстві, в установі чи організації. Предметом підкупу є неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав. Зокрема, ст. 354 КК «Підкуп працівника підприємства, установи, організації» неправомірну вигоду визначає як грошові кошти чи інше майно, переваги, пільги, послуги, що перевищують 1,5 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, або нематеріальні активи, які пропонують, обіцяють, надають чи одержують без законних на те підстав.

Відтак, можна стверджувати, що завдяки внесенню згаданих змін і доповнень до КК, поняття підкупу, з об'єктивної сторони, належним чином уніфіковане. Законодавча дефініція щодо визначення підкупу у приватному та публічному секторах не містить істотних розбіжностей, а тому не лише відповідає нормам базових міжнародних антикорупційних конвенцій, але й вимогам законодавчої техніки щодо конструювання диспозицій кримінально-правових норм.

Водночас, як засвідчують результати проведеного нами системний аналізу, формулювання окремих диспозицій кримінально-правових норм, якими встановлена відповідальність за підкуп, потребує подальшого удосконалення.

Так, наприклад, у диспозиціях ч. 1 ст. 368-3 КК «Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми» і ч. 1 ст. 368-4 КК «Підкуп особи, яка надає публічні послуги» прохання надати неправомірну вигоду для себе чи третьої особи пов'язано з активними формами підкупу (пропозицією, обіцянкою чи наданням неправомірної вигоди).

Натомість у диспозиціях ч. 3 ст. 354 КК «Підкуп працівника підприємства, установи чи організації» та ч. 1 ст. 368 КК «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою» ця активна форма підкупу (прохання надати неправомірну вигоду) викладена через наявність пасивних форм підкупу (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди).

Така невідповідність викладу форм підкупу у диспозиціях згаданих кримінально-правових норм суперечить вимогам законодавчої техніки, а також спотворює уявлення про активні та пасивні форму підкупу як кримінально караного правопорушення. Звісно, активний підкуп у чинному кримінальному законодавстві з об'єктивної сторони має полягати у вчиненні ініціатором діянь, що мають на меті викликати відповідну корупційну поведінку в іншій особі (адресата). У зв'язку з цим активними формами підкупу можна вважати пропозицію, обіцянку неправомірної вигоди чи її надання або прохання її надати, оскільки зрештою їх вчинення мотивоване бажанням ініціатора викликати очікувані для нього відповідні пасивні форми підкупу в адресата (прийняття пропозиції, обіцянки, одержання неправомірної вигоди).

До того ж окремі труднощі можуть виникати під час застосування норм ч. 4 ст. 354 КК, ч. 3 ст. 368 КК, коли йдеться про можливість притягнення до кримінальної відповідальності за підкуп у формі прохання надати неправомірну вигоду, що пов'язане з її вимаганням. Дослідження

цього дискусійного аспекту правозастосовної практики, на нашу думку, доцільно розпочати зі встановлення змісту термінопонять «прохання» і «вимагання», зокрема й через їх порівняльний аналіз.

Прохання надати неправомірну вигоду як форма підкупу та вид психологічного впливу має свої особливості. У практичній психології прохання – це звернення до адресата із закликом задовольнити потреби і бажання ініціатора такими засобами впливу, як чіткі й ввічливі формулювання, повага до права адресата відмовити у задоволенні прохання тощо [10, с. 7]. Ініціатором прохання надати неправомірну вигоду як однієї з форми підкупу, що належить до кримінально караного правопорушення, є спеціальний суб'єкт злочину (службова особа юридичної особи приватного чи публічного права; особа, яка надає публічні послуги; працівник підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою, або особа, яка працює на користь підприємства, установи чи організації). Своєю чергою адресатом прохання про неправомірну вигоду є будь-яка особа, яка може на цей час або у майбутньому надати неправомірну вигоду ініціатору прохання чи іншій особі (з відома ініціатора) за вчинення чи невчинення спеціальним суб'єктом підкупу будь-яких дій з використанням наданих йому (їй) повноважень, влади чи службового становища, або становища, яке займає працівник на підприємстві, в установі чи організації, або у зв'язку з діяльністю особи на користь підприємства, установи чи організації.

Синонімом прохання є благання, уклінне звернення, умовляння, схиляння адресата до бажаної поведінки. Натомість інших відтінків набуває термін «вимагати». Як зазначено у практичному словнику синонімів особливістю вимагання є досягнення бажаного результату, проте дещо іншими, порівно з проханням, засобами психологічного впливу («... домагатися, видирати (погрозами, правдами й неправдами, горлом, шантажувати ...») [11, с. 42]. Отже, попри спільність бажаного результату, засоби його досягнення під час вимагання та прохання є різними, а практично – протилежними. Отже, вимагання, на відміну від прохання, – це не уклінне звернення, а наказ виконати настанову ініціатора. Під час вимагання вимога, звернення підкріплене відкритими чи прихованими погрозами. Засобами вимагання як психологічного впливу, на відміну від прохання, є оголошення адресату визначених термінів чи засобів, виконання вимоги без пояснень і обґрунтувань, висунення беззаперечних заборон і обмежень, залякування погрозами, шкідливими наслідками [10, с. 8]. Відтак, можна зробити висновок, що, з огляду на засоби психологічного впливу ініціатора на адресата,

слова «прохати» й «вимагати» можна вважати протилежними за змістом. А отже, що прохання унеможливорює вимагання неправомірної вигоди й навпаки. Отже, відповідна словесна конструкція «... прохання надати неправомірну вигоду, що поєднано з її вимаганням», яка закріплена у диспозиціях ч. 4 ст. 354 КК, ч. 3 ст. 368 КК, позбавлена логічного змісту.

Підсумовуючи, вважаємо, що прохання й вимагання неправомірної вигоди – це зрештою дві різні форми підкупу з огляду на засоби психологічного впливу на адресата. При цьому слід зауважити, що в нормах Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, як і в Конвенції Організації об'єднаних Націй проти корупції, не передбачено такої форми підкупу як «прохання неправомірної вигоди (чи неправомірної переваги)». Натомість акцентується на необхідності державучасниць, зокрема й України, визнати кримінально карані вимагання неправомірної переваги [12; 13]. Якщо зважити на те, що прохання й вимагання неправомірної вигоди – це два самостійні поняття, то в чинному законодавстві України не міститься безпосередньої вказівки на те, що за вимагання неправомірної вигоди спеціальним суб'єктом підкупу, наступає кримінальна відповідальність. Водночас опосередковане посилення на вимагання підкупу міститься у диспозиціях ч. 4 ст. 354 КК, ч. 3 ст. 368 КК, ч. 3 ст. 368-3 КК, ч. 4 ст. 368-4 КК з огляду на можливість притягнення до кримінальної відповідальності, зокрема і за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди, що поєднано з її вимаганням. Така імплементація стандартів Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією у норми КК є недостатньою. Адже, як засвідчує судова практика, наприклад, «... у випадках, коли особа, в якій вимагали хабар (*неправомірну вигоду* – курсив наш), незважаючи на вчинення щодо неї дій, спрямованих на примушування до давання хабара (*надання неправомірної вигоди* – курсив наш), з тих чи інших причин хабар (*неправомірна вигода* – курсив наш) не надала, дії службової особи, яка вимагала хабар (*неправомірна вигода* – курсив наш), залежно від конкретних обставин справи, слід кваліфікувати як готування до одержання хабара (*неправомірної вигоди* – курсив наш) шляхом вимагання чи замах на вчинення цього злочину» [14, с. 974]. Натомість вимагання, зокрема неправомірної вигоди, є закінченим злочином з моменту пред'явлення вимоги, поєднаної з погрозами, які на підставі норм кримінального закону [7] полягають у вчиненні дій або бездіяльності з використанням свого становища, наданих повноважень, влади, службового становища стосовно особи, яка

надає неправомірну вигоду, або умисне створення умов, за яких особа вимушена надати неправомірну вигоду з метою запобігання шкідливим наслідкам щодо своїх прав і законних інтересів та незалежно від того чи надала така особа неправомірну вигоду спеціальному суб'єкту підкупу.

Висновки. Зіставляючи норми кримінального законодавства України, можна узагальнити, що загалом, з об'єктивної сторони, поняття підкупу як кримінально караного діяння, належно уніфіковане, а його законодавча дефініція не містить істотних розбіжностей у приватному та публічному секторах. Однак, зокрема, у диспозиціях ч. 3 ст. 354 КК, ч. 1 ст. 368 КК форми підкупу викладено безсистемно, що суперечить вимогам законодавчої техніки та частково спотворює уявлення про пасивний та активний види підкупу.

Доповнення положень кримінального закону України такою формою підкупу, як прохання надати неправомірну вигоду, дещо не узгоджується з базовими антикорупційними конвенціями, де не передбачено такої форми підкупу. Натомість виникає нагальна потреба запровадити норму, за якою безпосередньо повинна встановлюватися кримінальна відповідальність за вимагання неправомірної вигоди, а не опосередковано, у зв'язку з прийняттям пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди, як це передбачено ч. 4 ст. 354, ч. 3 ст. 368, ч. 4 ст. 368-3, ч. 4 ст. 368-4 КК.

Обґрунтовано, що словесна конструкція «прохання надати неправомірну вигоду, яке поєднане з її вимаганням», що закріплена у диспозиціях ч. 4 ст. 354, ч. 3 ст. 368 КК позбавлена логічного змісту, а тому унеможливує ефективну практику застосування цих норм кримінального законодавства України щодо підкупу.

Отже, на наш погляд, усунення окреслених недоліків, пов'язаних із неадекватними відображенням підкупу в окремих нормах кримінального законодавства України, сприятиме поліпшенню якості кримінально-правових засобів запобігання та протидії підкупу як найбільш поширеному корупційному правопорушенню у нашій державі.

1. Андрушко П. П. Реформа українського антикорупційного законодавства у світлі міжнародно-правових зобов'язань України / П. П. Андрушко. – К.: Атіка, 2012. – 332 с.

2. Загинеї (Тростюк) З. А. Особливості конструювання законодавчих дефініцій кримінально-правових понять як засобу офіційного тлумачення / З. А. Загинеї (Тростюк) // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 2. – С. 301–304.

3. Актуальні проблеми кримінального права: навч. посібник / В. М. Попович, П. А. Трачук, А. В. Андрушко, С. В. Логін. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 256 с.

4. Юридична енциклопедія: в 6 т. – Т. 6 / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 1998. – 768 с.

5. Берджерон Р. Правила нормотворення / Р. Берджерон. – Оттава: Канад. агентство міжнар. розвитку, 1999. – 53 с.

6. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник / О. Ф. Скакун; пер. з рос. – Х.: Консум, 2001. – 656 с.

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України: Закон України від 13.05.2014 // Голос України. – 2014. – 3 червня.

8. Ярошенко О. Д. Особливості адаптації кримінального законодавства України до стандартів Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією Ради Європи щодо криміналізації «активного підкупу» / О. Д. Ярошенко // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 1. – 300–303.

9. Якімова С. В. До проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо приведення їх положень у відповідність до стандартів Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією Ради Європи» / С. В. Якімова // Кримінальний кодекс України 2011 р.: проблеми застосування і перспективи удосконалення: тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародного симпозиуму (21–22 вересня 2012 року). – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – С. 443–448.

10. Психологія керівного впливу та дисципліни праці в організації: навч.-метод. посібник / уклад. Г. І. Дацевич. – Донецьк: Донецький обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій. – 2011. – 20 с.

11. Практичний словник синонімів української мови (близько 17000 синонімічних рядів). – 2-е вид. доп. й опрацьоване / уклад. Святослав Караванський. – К.: Українська книга, 2012. – 480 с.

12. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

13. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173).

14. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 4-те вид. переробл. та доповн. / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – К.: Юридична думка, 2007. – 1184 с.

Комиссарчук Ю. А., Якімова С. В. Подкуп по уголовному законодательству Украины

Обосновано, что, в связи с последними изменениями к уголовному законодательству Украины, понятие подкупа как уголовно наказуемого деяния

надлежащим образом унифицировано. Акцентируется на дискуссионных аспектах отражения подкупа как коррупционного правонарушения в положениях Уголовного кодекса Украины и, в частности, в связи с непоследовательностью изложения форм подкупа в отдельных диспозициях уголовно-правовых норм; некорректным формулированием названия статей относительно подкупа служебного лица юридического лица публичного права; проблемными вопросами правоприменительной практики.

Ключевые слова: подкуп, диспозиция, законодательная дефиниция, уголовное законодательство.

Komissarchuk Yu. A., Yakymova S. V. Bribery within criminal law of Ukraine

Bribery is the most typical and wide-spread form of corruptive behavior in Ukraine. Imposing criminal liability for bribery in national law is connected with the necessity of Ukraine's fulfillment of assumed international and legal obligations as to the realization of corruption prevention and corruption management. The research of the bribery notion reflection in the provisions of Ukrainian criminal law testified to the fact that certain forms of bribery are provided in the dispositions of corresponding criminal and legal norms, and, mainly, as to the bribery of official, legal entity of public law – in different articles of the Criminal Code of Ukraine. Such approach to some extent preconditions the need for corresponding of some provisions of the criminal law of Ukraine, and, consequently, the correctness of provision of dispositions of criminal and legal norms as to the bribery.

Generally, in the provisions of the criminal law of Ukraine, the notion of bribery as a criminal affair is appropriately unified. However, in the dispositions of the p. 3 art. 354 CC, p. 1 art. 368 CC separate bribery forms are provided quite randomly which contradicts to the requirements of the legislative technology and partially distorts the view of its passive and active types.

The practicability is grounded of the introduction of criminal and legal norms as the «direct action» which should impose a criminal liability for the demand of improper advantage, and not only with regard to accepting the proposal, promise or obtainment of improper advantage.

It was proved that the verbal instruction «of the request for improper advantage connected with its demand» fixed in the dispositions of the p. 4 art. 354 CC, p. 3 art. 368 CC is illogical and therefore makes impossible the efficient practice of implementation of these provisions of criminal law of Ukraine as to the bribe.

The elimination of drawbacks connected with inadequate reflection of bribe in certain provisions of Ukrainian criminal law will facilitate the improvement of the quality of criminal and legal bribery countermeasures in Ukraine.

Key words: bribe, disposition, legal definition, criminal law.

Стаття надійшла 28 жовтня 2014 року